

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 26. Profitentes ad orie[n]tem solem spectasse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

antea negauerat, postea, ut illum lapsum aboleret, & solueret, tertio interrogatus a Christo, si Christum amaret, tunc ille dixit, tu nosti Domine, quia amo te; tertio dixit, ut tertio absolueretur. sicut ergo peccatum dimittit Pater, sic dimittit filius, sic & spiritus sanctus. & S. Cyrillus Alexandrinus lib. 12. in Ioan. cap. 64. cum hanc triplicem Christi interrogationem, & Petri responsum retulisset, hinc ait Ecclesia regulam tertio interrogandi esse accepit, qui ad baptismum accedunt, ut ternam Christi confessione fidelibus adnumerentur.

Profitentes ad Orientem solem spectasse.

CAP. XXVI.

DE modo autem profitendæ fidei, & corporis gestibus, quos exprimebant, tam multa veterum monumentis tradita sunt, ut merito liber impleri posset; sed nos, qui breuitati studemus, paucis erimus contenti. Principio quidem ad Orientem solem spectabant; quemadmodum veterum scriptorum lectione compertum est. memini enim verborum illorum, quæ S. Dionysius Areopagita, cum profitentium ritus enumeraret, lib. de Eccles. Hierarch. cap. 2. scripsit: ipsum ad Orientem transfert, nec excidit præclara S. Gregorij Nazianzeni autoritas, quam orat. 40. in san. bapt. nobis reliquit: ad occasum inuersus, Satanam abiurabis: rursusque ad ortum tere conuertens,

Profitētes, ad Orientem solem spectabant

Deum confiteberis. Quin apud S. Hieronymum
 ad cap. 6. Amos idem comperi; vbi de
 consuetudine sic inquit: in mysterijs primam
 nunciamus ei, qui in Occidente est, nobis quæ
 cum peccatis; & sic versi ad Orientem, patiamur
 cum sole iustitiæ, & ei nos seruituros esse
 mittimus. Quibus testimonijs si quis alius
 peraddere velit; Græcorum, & Latinorum
 monumenta peruoluat: in primis Secundi
 alexandrini lib. de baptisim. vbi hæc habet:
 quam autem abrenunciauerit, conuertit eum ad Ori-
 rem, & ait tribus vicibus, consentio tibi Christus.
 Et Elia Cretensis, qui in orat. 19. S. Greg.
 zianensi de baptismali renunciatione, & pro-
 fessione verba faciens, illam versus solem
 occidentem, hanc versus orientem editam
 testatur; cum ait: qui diuinam naturam
 spiritualem regenerationem consecuturi sunt,
 corpore stantes, & nunc ad Occidentem, nunc ad Ori-
 entem se se conuertentes, atque aduersarij quos
 ipsiusque operibus renunciantes, ad Christum
 Christianam vitam se adiungunt; ac demum
 nium, qui, post solennem renunciationem
 baptizandos ad Orientem solem spectantes
 minerunt, inter quos S. Ambrosius lib. de
 qui nycter. initiant. cap. 2. fideles ad frequen-
 tem recordationem eius sponsonis, qui
 Deo obligarunt, cum baptisimo initiati
 his ferè verbis hortatur: repete, quid inter-
 sis, recognosce, quid responderis: renunciaffi di-
 & operibus eius, mundo, ac luxuriæ eius, ac
 tatibus, ingressus igitur, ut aduersarium tuum
 neres, cui renuciandum mox putares, ad Orientem
 eum, nunc

renuenteris. qui enim renunciat diabolo, ad Christum
conuertitur: illum directo cernit obtutu. nam, cum
baptismalem renunciationem fidei professio
sublequeretur: ex quo renunciatione absolu-
ta, baptizandos ad Solem orientem spectasse,
constat: eisdem quoque in eandem regionem
intuentes, solennia professionis verba conce-
pisse, putare debemus. cuius consuetudinis
causam varij variam afferre possunt: ego SS.
Dionysium, Ambrosium, & Hieronymum se-
cutus, ex eo natam arbitror, quod Deus opti-
mus rerum parens, & rector, cuius vera mili-
tia in fidei professione nos obligamus, orienti
soli comparatur: cum sit ipse clarissima, & im-
mensa lux, omnia sua bonitatis, & prouiden-
tia radio complens, quem nemo hominum
hac vita fruens vnquam vidit: quoniam sicut
solem nemo intueri potest aduersum, eiusque
radijs acies hominum, sensusque vincitur, sic
illum, qui in hoc coeli, terraque pulcherrimo
ornatu ab ipso descripto contuetur, minus a-
perite videt, qui vero propius in hypostasis cu-
iusque proprietatem, & omnium inter se con-
iunctionem, & societatem mentis aciem in-
tendit, quò magis accedit, eò minus ferre po-
test. Quare ex ea corporis constitutione fi-
deles admonebantur, vt omnem suam curam,
& cogitationem in Deo desigerent: vitiaque,
& peccata, quorum est summa foeditas, & tur-
pitudine, perpetuo aduersarentur. S. enim Dio-
nysius, quem ante authorem citavi, lib. de
Eccles. Hierarch. cap. 2. ita scribit: nudum
eum, nudisque pedibus collocat occasum aspiciens.

Causa pro-
fidei
versus O-
rientem.

DionyC.
de diuin.
nom. c. 4.

Y

tem, manuumq; depulsione obscuri vitij con-
 consuetudinemque respicientem, & sibi in
 multitudinis statum quasi exsufflantem, profes-
 que nuncium remittere ei, qui Deo est contra-
 exutum, priuatimque omni communionem, ac
 re, ad Orientem solem conuertit, ut ut
 lumine statum, & mansionem, repudiat
 omnino, ac declinationem viriorum omnium

Quæ, si recte consideremus, de fidei profes-
 sione dicta esse, constabit; quoniam baptis-
 renunciationi, cuius ante mentio est, et
 opponitur. S. autem Ambrosius loco
 tato, nos ad Christum conuertit, atque
 tam, mores, & actiones cum ad contem-
 dum, tum ad imitandum nobis proponit.
 ficare videtur his verbis: *ad Orientem con-*
qui enim renunciat Diabolo, ad Christum con-
tur, illum directo cernit obitu. Et S. Hiero-
 in cap. 6. Amos, in fidei professione
 iustitiæ fœdus sanciri, tradit: quod est
 veri luminis largitori in liberam sententiam
 addici. eius verba hæc sunt: *Versi ad de-*
paetum inimicus cum sole iustitiæ, & ei ser-

Altera cau-
 sa fidei ver-
 sus Orien-
 tem profi-
 genda.

esse promittimus. Sed altera quoque ratio
 dit, quare fidei professionem edituri, ad
 Orientis regionem oculos dirigerent, tam-
 pe fœlicissimam orbis sedem, quam Deus
 Oriente constituit, ex qua primus patrum
 princeps humani generis, propter capiti-
 men, turpiter expulsus fuit, post baptis-
 cramentum, sibi patere intelligerent.
 quo apud Cyrillum Hierosolymitanum
 tech. i. mystagog. sic legimus: *cum scilicet*

pane renuntiaveris, & omne cum illo pactum rescideris, aperitur tibi paradysus Dei, quem ipse ad Orientem plantavit: vnde propter mandati violationem primus parens noster pulsus est in exilium, & huius rei Symbolum est, cum ab occasu conuerteris ad ortum, qui lucis est locus. cuius argumenti vim ut optime percipias, repetere oportet, quod ante monuimus, post solennem renunciationem, statim fidei professionem edi consueuisse. Verum illud præterea ex citata autoritate colligimus, fidem professuros, ad Orientis solis regionem ab aliis versos fuisse. quod verbum conuerteris, in passiva (vt grammatici loquuntur) significatione adhibitum, clarè demonstrat. Atque eadem loquendi formula vsi sunt non modo S. Dionysius Areopagita lib. de Eccles. Hierarch. cap. 2. ipsum ad Orientem transferi: & paulo post: ad Orientem Solem conuertere: sed etiam S. Ambrosius lib. de iis, qui mysteriis initiantur cap. 2. cum ait: ad Orientem conuerteris: S. Hieronymus ad cap. 6. Amos: *versi ad Orientem*: & Seuerus Alexandrinus lib. de baptism. *conuertit eos ad Orientem*. Vt vel hinc colligere possis, omnium scriptorum eandem esse vocem, atque sententiam. quorum tamen quia nemo rationem afferre visus est: nos, qui omnia persequi proposuimus, ex humanæ naturæ imbecillitate, quæ sua vi ab impio ministerio ad Dei famulatum venire non potest, profectam esse, arbitramur. & eius rei coniecturam facimus: quod simili ratione, qui Idolorum superstitione abiecta Dei religionem suscepturi,

Fidem professuri, ad Orientem solem ab aliis vertentur.

Cur fidem professuri ab aliis vertentur,

ad Episcopum accedebant, ab alijs ducuntur: & multa alia in baptismi sacramentis uata reperies, quæ nostram coniecturam similem efficiant. Quod si quandoque occurrunt, quæ significare videantur, professionem edituros, ad solem Orientem seipsis uersos fuisse: ut cum legimus apud Gregorium Nazianzenum orat. 40. in bapt. *ad ortum te te conuertens*; & Eliam Cretensem in orat. 19. S. Gregorij Nazianzeni *ad occidentem, nunc ad orientem sese conuertens*, ea sic explicare oportet, ut intelligamus, quod utrosque scriptores solum ad Orientem professionem fidei consuetudinem significasse, nihil habentes, an seipsis, an uero aliorum operam eam regionem spectarent: cum neutra eorum constitutio ad rem suam pertineret. Sicut Elias Cretensis sibi parum constanter, conuenienterque locutus uideretur: cum in oratione eiusdem S. Gregorij aduersus Iulianum contrarium significet illis uerbis: *cum ad orientem traducit*. Vel certe peculiaris eius loci, in quo S. Gregorius Episcopi munere fungebatur, consuetudo fuit. Vel, si hoc non est, etiam cum credimus, quod diuersorum temporum diuersæ consuetudines fuere. Atque non potuit, aut conuersio ad Orientem, quæ apud Dionysij tempore apud Græcos aliorum in Africa sterio fiebat, postmodum S. Gregorij Nazianzeni aetate sine alterius ope ibidem editur. Quod eo etiam uerisimilius est: quod Aethiopes Christiani, ueterum Græcorum imitatores, eandem consuetudinem retine-

in ordine baptismi secundum vsum ipsorum scriptum est: *profidentes vertunt faciem ad Orientem.* Ex quibus constat, fidei ad Orientem proficiendæ consuetudinem adhuc in Aethiopia vigere. Atque hæc de primo corporis gestu, quo fidei professio exprimebatur, dicta sint.

Mos fidei ad Orientem proficiendæ durat in Aethiopia.

Fidem professuros in cælum suspexisse, ac manus dexteras in altum erexisse: professionem publice, & alta voce fieri solitam: testes in ea adhibitos: iurandum additum: eam quoque in tabulis relatum, & proficientis, vel alterius manu subscriptam: ac demum anulo obfirmatam: eorumque omnium rationes allatæ.

CAP. XXVII.

Postea defixis in cælum oculis, manus dexteras in altum erigebant: vt, sibi ad beatum illum, ac plenum stellarum locum magnis itineribus properandum esse, intelligerent, quod cum S. Dionysij Areopagita testimonium declarat. lib. de Eccles. Hierarch. cap. de bapt. vbi in eo argumento versatur: *ipsum ad Orientem transferi, inuentemque in cælum, & manus tendentem iuber Christo assentiri:* tum Eliæ Cretensis autoritas confirmat in orat. S. Gregor. Nazianz. aduers. Iulian. *cum ad ortum traducit, atque in cælum suspicientem, ac manus exporrigentem, ad Christum vt se adiungat, omnesque diuinitus traditas sacros sermones amplectatur, iuber.* & adhuc in Aethiopia Ecclesia inuiolate seruatur; de